

Universeel Onderwijsontwerp

Een introductie

Dieneke de Rooter (Sardes)

Opzet van de sessie

- Uitgangspunten van inclusief onderwijs
- Wat is Universal Design for Learning (UDL)
- Hoe kan je UDL toepassen in je eigen werk

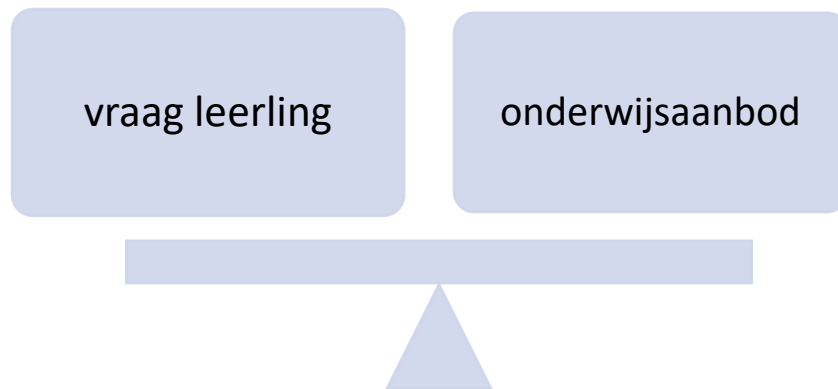
Uitgangspunten van inclusief onderwijs

Van passend naar inclusief onderwijs

Wat zijn volgens u de belangrijkste verschillen?

Van passend naar inclusief onderwijs

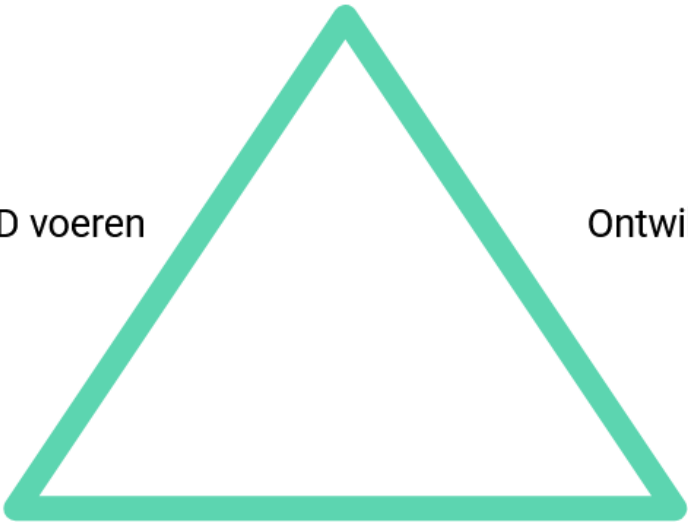

Inclusief onderwijs

Inclusief BELEID voeren

Ontwikkelen van inclusieve
PRAKTIJK

Creëren van inclusieve CULTUUR

Inclusief onderwijs

Inclusief onderwijs is onderwijs waarbij alle kinderen en jongeren dichtbij huis, volwaardig en gelijkwaardig toegang hebben tot een inclusieve leeromgeving waarin zij zich samen ontwikkelen en samen leren en participeren.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Beleidskader

Met elkaar voor alle
kinderen en jongeren

werken aan een inclusieve leeromgeving

versie 19 april 2024

Inclusieve leeromgeving

Binnen een inclusieve leeromgeving zijn alle kinderen welkom op een school dichtbij huis. Er wordt vanuit een pedagogische basis gewerkt aan de brede ontwikkeling van alle kinderen. Elk kind ontwikkelt zich, wordt gezien en hoort erbij. De kinderen leren met en van elkaar. Het schoolteam is multidisciplinair en biedt de ondersteuning die nodig is om alle kinderen onderwijs te bieden. De inclusieve leeromgeving is toegankelijk voor alle kinderen, leraren en ouders.

Van passend naar inclusief onderwijs

Alle kinderen: aan wie denkt u?

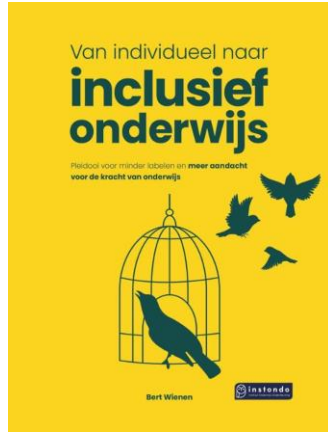
Inclusief onderwijs

- Gaat over alle kinderen en niet alleen over kinderen met een ondersteuningsbehoefte
 - Kinderen in het gespecialiseerd Onderwijs
 - Onderwijsachterstanden
 - Taalbarrières
 - Armoede
 - Gender
 - Thuiszitters
 - Kinderen met een vrijstelling
 - ...

Inclusieve leeromgeving

Medisch model

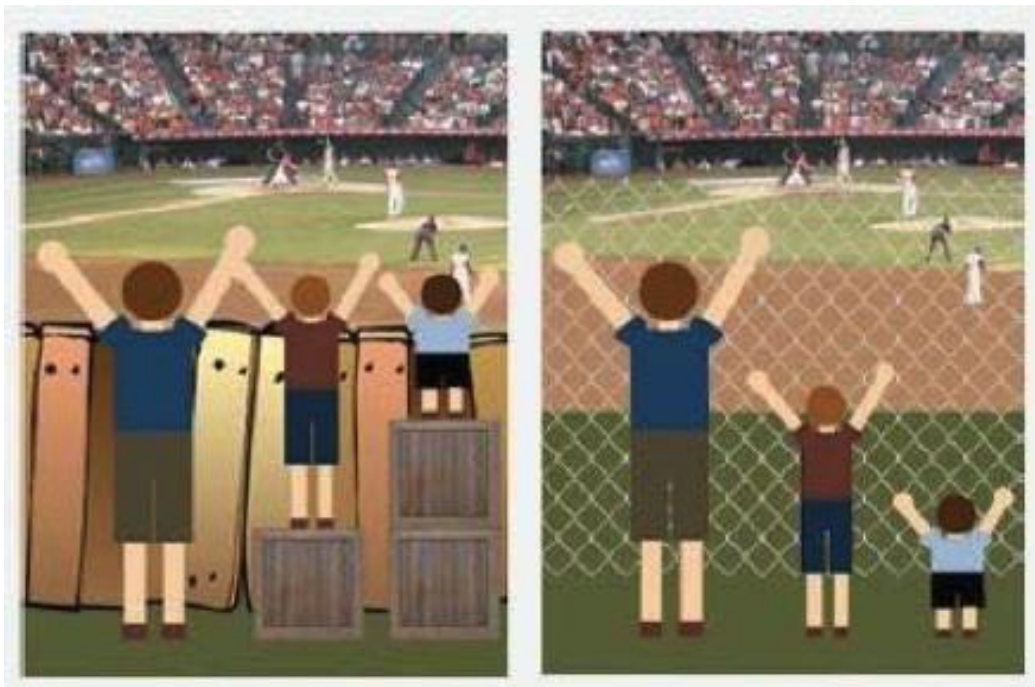

Sociaal model

Leerling is het
probleem en heeft
specifieke
ondersteuning nodig

De pedagogisch-
didactische context is
het probleem en
heeft aanpassingen
nodig

Inclusief onderwijs

Hoe
verander je
het hek
zodat alle
leerlingen
profiteren?

Inclusief onderwijs

exclusie

segregatie

integratie

inclusie

Diversiteit en inclusie

diversiteit

inclusie

Uitgangspunten inclusief onderwijs

Vragen?

Wat is Universal Design for Learning?

Uitgangspunten van UDL

1. Superdiversiteit

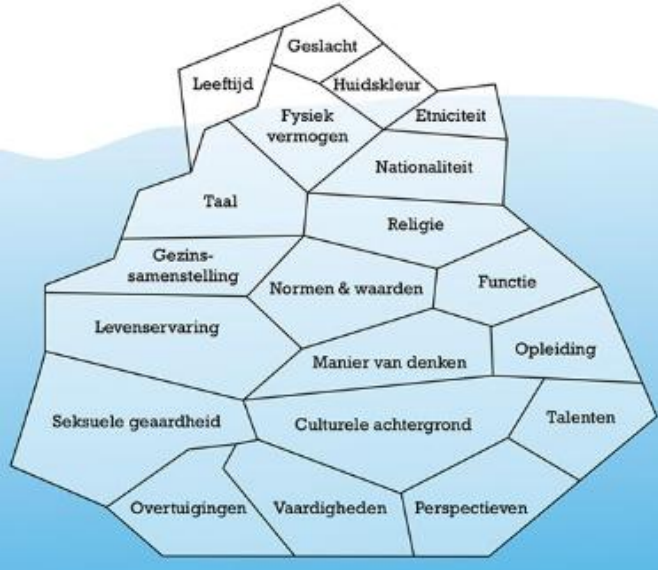
Er is veel meer diversiteit dan leerlingen met en zonder ondersteuningsbehoefte. Ontwerp vanuit diversiteit

2. Focus op het wegnemen van belemmeringen in de onderwijscontext

Superdiversiteit

Zichtbare verschillen

Onzichtbare verschillen

Wegnemen van belemmeringen in de context - Focus van UDL

Thuis nabij naar school

ORGANISATORISCHE INCLUSIE

- **Dekkend netwerk van voorzieningen, waar kunnen leerlingen naar school?**

Van en met elkaar leren

SOCIALE INCLUSIE

- **Van ontmoeting tot samen leren: in de buurt, in de school en in de klas.**

Omgaan met verschillen in de klas

DIDACTISCHE INCLUSIE

- **Tegemoet komen aan diversiteit in talenten, interesses en ondersteuningsbehoefte en.**

Drie bronnen voor UDL

1. Architectuur en ontwerp
2. Technologische ontwikkelingen
3. Breinonderzoek

Architectuur & ontwerp

Architectuur en ontwerp

BRUIKBAAR MET HULPMIDDEL

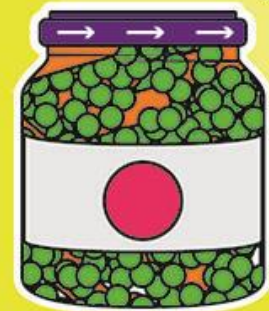
Potje
doperwten

+

Opener voor mensen
met minder spierkracht

INCLUSIEF ONTWERP

1... 2...
open!

Potje met deksel dat met
minder kracht open kan

Architectuur en ontwerp

Architectuur en ontwerp -> ontwerpen vanuit diversiteit

LEVEL 4
Personal Assistant

LEVEL 3
Individual accommodation

LEVEL 2
Students with similar needs

LEVEL 1
Universal Design
for the majority
of students

Architectuur en ontwerp -> ontwerpen vanuit diversiteit

◆ Nicole Hanegraaf ◆ • 2nd

Voor ontwikkeling in onderwijs v... + Follow X
3mo • Edited •

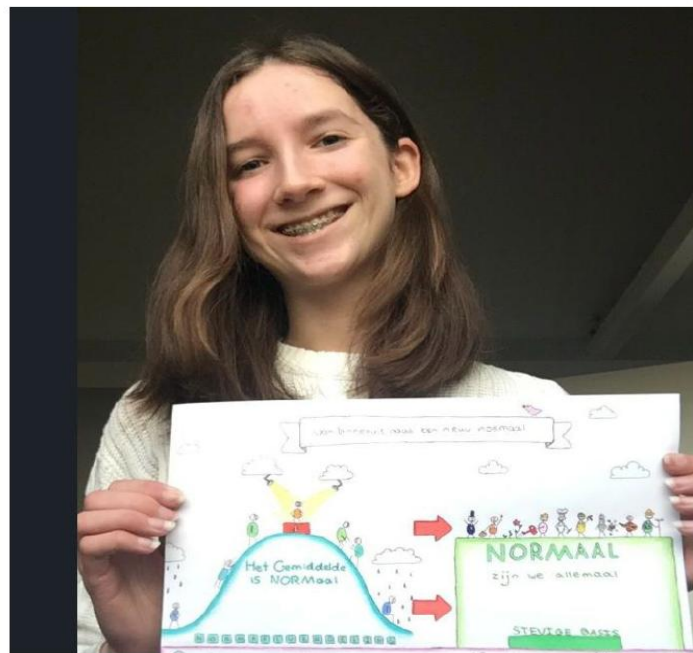
"Hee Sara! Zou je een tekening kunnen maken die laat zien waarom het zo mis gaat met ons onderwijssysteem?"

"Ja hoor!"

En kijk nou hier! Sara mét tekening. Ze laat zien wat er 'mis' gaat. En het zal je misschien niet verbazen, maar dat zijn NIET die kinderen. NIET al die hardwerkende leerkrachten en andere professionals. NIET die ouders.

Nee... Het gaat mis in de basis. Kijk maar naar haar tekening. Zie je? Het gaat mis, omdat we scholen bouwen op een normaalverdeling in plaats van op een stevige (pedagogische) basis. We richten ons op het gemiddelde kind, terwijl dat niet bestaat.

En dan wordt het ineens heel logisch dat zoveel kinderen uit het systeem knallen... Het past gewoon niet. 😞

🌟🌟 Sara is een talentvolle jonge meid. Ze houdt niet van drukte. Geniet van ordening en structuren. Als heel jong kind kon ze al volledig opgaan in 'kralenplanken', tekenen, en kleuren. Ze groeit en groeit. Ontwikkelt haar bijzondere talent. Op Insta vind je haar onder https://lnkd.in/eyW_R42G

Uitwisseling

Wie heeft er wel eens een aanpassing gedaan voor een leerling met ondersteuningsbehoeften die voor (veel) meer leerlingen profijtelijk was?

Drie bronnen voor UDL

1. Architectuur en ontwerp
2. **Technologische ontwikkelingen**
3. Breinonderzoek

Technologische veranderingen

Veel mogelijkheden om lesstof aan te bieden en om voortgang te toetsen:

- Computer en software
- Internet
- AI

Manier waarop je lesstof aanbiedt

- ✓ Met ondertiteling
- ✓ Samenvattingen met highlights
- ✓ Voice-avatars
- ✓ Hulp pop-ups

Manier waarop leerlingen hun werk laten zien:

- ✓ Papier, word, powerpoint,
- ✓ Visuals, video
- ✓ Graphics (mindmaps, diagrammen, infographics)
- ✓ External content (links naar goede bronnen)

Hallo klas. Ik ben ik ben doof

WAAR MOET JE OP LETTEN?

Zet me naast
een rustige
leerling

Gebruik
lichaamstaal
en mimiek

Geen baarden
en snorren

maak gebruik
van
technische ondersteuning
of
een tolk

Ondersteun de
lesser met
visueel materiaal

schrijf moeilijke
of
nieuwe
termen op

Drie bronnen voor UDL

1. Architectuur en ontwerp
2. Technologische ontwikkelingen
3. **Breinonderzoek**

Breinonderzoek: hoe leren leerlingen?

[CAST]

Meerdere gebieden in de hersenen spelen (al dan niet tegelijkertijd) een rol bij leren:

- Het affectieve netwerk bepaalt **waarom** iemand leert
- Het herkenningennetwerk bepaalt **wat** iemand leert
- Het strategisch netwerk bepaalt **hoe** iemand leert

Universal Design for Learning

Multiple Means of Engagement

Stimulate motivation and sustained enthusiasm for learning by promoting various ways of engaging with material.

Multiple Means of Representation

Present information and content in a variety of ways to support understanding by students with different learning styles/abilities.

Multiple Means of Action/Expression

Offer options for students to demonstrate their learning in various ways (e.g. allow choice of assessment type).

Universal Design for Learning

Je biedt leerlingen opties in:

- Wat: hoe de lesstof wordt aangeboden (wat leer je),
- Waarom: de manieren waarop je leerlingen betreft bij het leren (waarom leer je, aanspreken van interesses, doorzettingsvermogen en zelfregulatie)
- Hoe: hoe leerlingen kunnen laten zien wat ze hebben (hoe leer je) geleerd.

Universeel onderwijsontwerp

Vragen?

UDL toepassen in je eigen werk

Richtlijnen voor Universal Design for Learning (UDL)*

PRINCIPES	WAAROM?	WAT?	HOE?
	I. Verschillende mogelijkheden voor betrokkenheid en engagement creëren	II. Informatie op verschillende manieren aanbieden	III. Verschillende mogelijkheden tot actie en expressie voorzien
RICHTLIJNEN	1 Op verschillende manieren interesse opwekken	4 Verschillende zintuigen aanspreken	7 Verschillende opties voor fysieke verwerking aanbieden
	2 Inzet en doorzettingsvermogen stimuleren	5 Structuur bieden en verduidelijken	8 Verschillende opties voor expressie en communicatie voorzien
	3 Het inschatten en bijsturen van het leerproces ondersteunen	6 Inzicht bevorderen	9 Het opstellen van doelen, plannen en strategieën ondersteunen
DOELEN	Gemotiveerde, doelbewuste leerling	Vindingrijke, goed geïnformeerde leerling	Strategische, doelgerichte leerling

UDL in jouw praktijk

Sommige leerlingen willen samenwerken, andere liever alleen. Sommige starten direct, andere hebben behoefte aan extra uitleg. Weer andere leerlingen willen een rustig plekje en andere juist wat meer beweging.

Hoe richt je het klaslokaal in?

UDL in jouw praktijk

Sommige leerlingen ervaren zoveel spanning rondom centrale toetsen dat ze vastlopen. Andere leerlingen hebben die spanning nodig om te gaan leren.

Hoe kan je variëren in de manier waarop je toetst?

UDL in jouw praktijk

Kinderen kiezen op welke manier ze uitdrukken wat ze geleerd hebben (tekenen, vertellen, schilderen, programmeren, filmpje maken ...).

Op welke manier kunnen jouw leerlingen laten zien wat ze hebben geleerd?

Tot Ziens!

Dieneke de Rooter

d.de.rooter@sardes.nl

